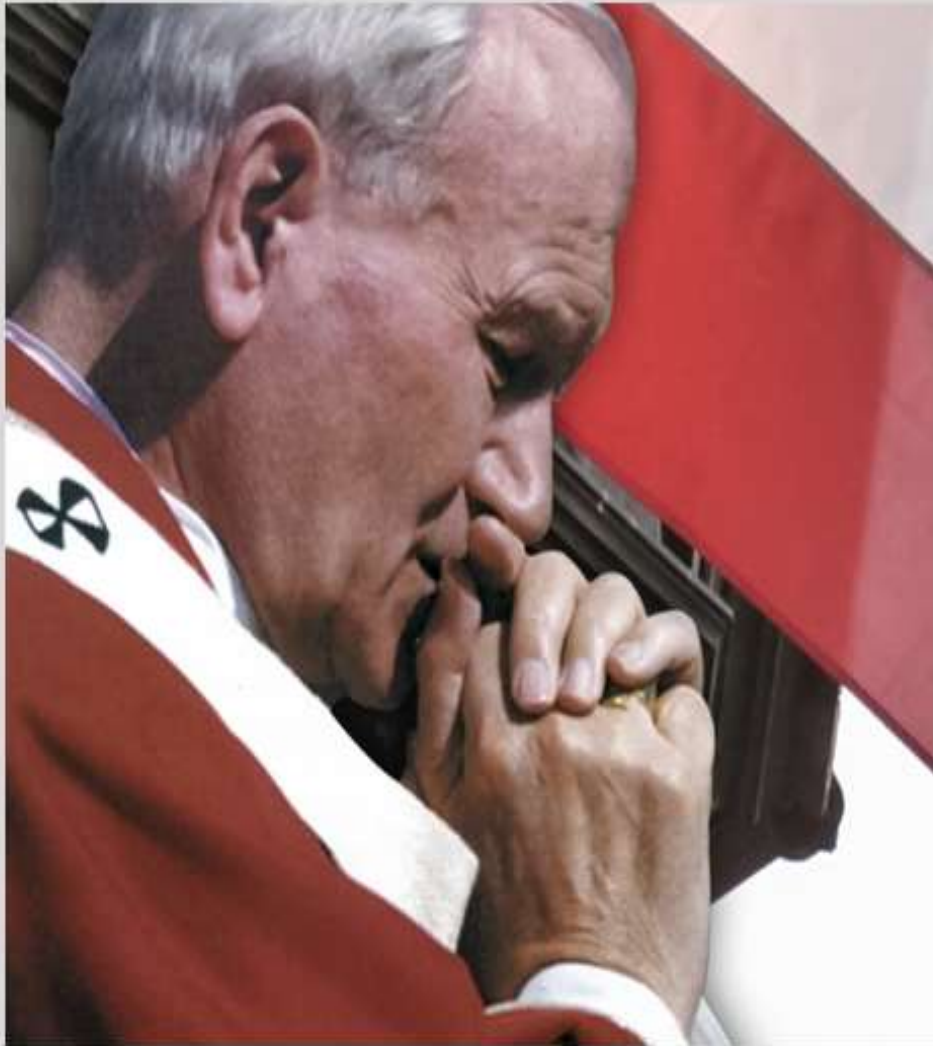

A historical painting depicting the signing of the Constitution of May 3, 1791. The scene is set in a grand, ornate hall with high ceilings and large windows. A central figure, King Stanisław August Poniatowski, is seated on a throne, surrounded by other officials and nobles. The room is filled with people, some holding documents and others engaged in conversation. The lighting is dramatic, highlighting the central figures and the architectural details of the building.

*Narodowe
Święto*

*Konstytucji
3 Maja*

*“Naród, który nie zna
swojej przeszłości,
umiera i nie buduje
przyszłości”*

Jan Paweł II

3 Maja

Święto Konstytucji

Na posiedzeniu Sejmu posłowie postanowili uczcić 230. rocznicę uchwalenia pierwszej polskiej konstytucji ustanawiając rok 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, świadomy znaczenia Konstytucji 3 Maja jako ważnego elementu pamięci zbiorowej, oddając hołd wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego wiekopomnego aktu – myślicielom politycznym, posłom na Sejm Czteroletni, przedstawicielom ówczesnego obozu patriotycznego oraz pokoleniom Polaków, których niezłomna walka pozwoliła na przetrwanie lat niewoli i odzyskanie niepodległości, zachęca do refleksji nad dziedzictwem Konstytucji 3 Maja współcześnie i ustanawia rok 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja.

Uchwalenie Konstytucji 3 Maja 1791

Pierwsza w Europie

Druga na świecie

3 maja 1791 roku Sejm Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego uchwalił Konstytucję 3 Maja - niosącą gwarancje swobód obywatelskich, tradycje chrześcijańskie, tolerancję i wartości Oświecen która stała się dokumentem tworzącym późniejszą tożsamość suwerennego narodu – czytamy w tekście przyjętej przez Sejm uchwały ustanawiającej rok 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja.

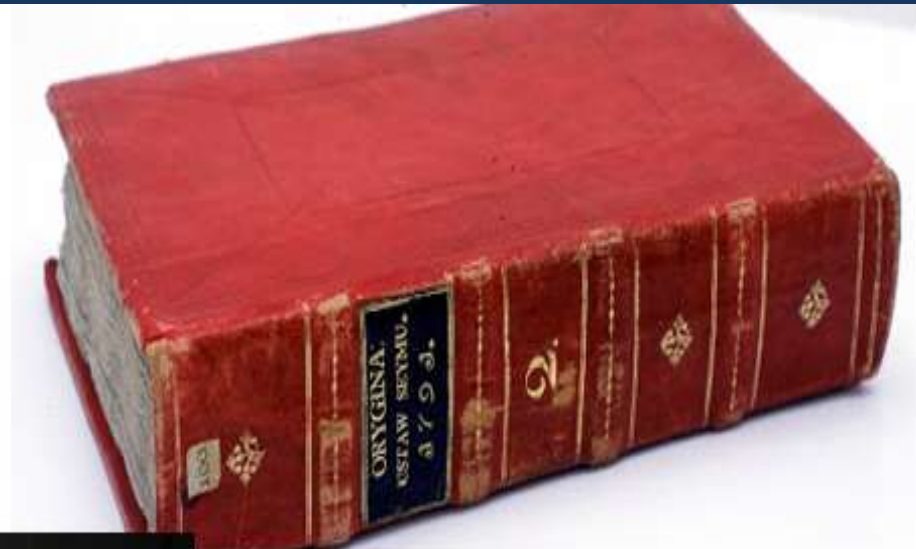
*„Ojczyzna nasza już jest ocalona. Swobody nasze
zabezpieczone. Jesteśmy odtąd narodem wolnym
i niepodległym. Opadły pęta niewoli i nierządu”*
(fragment uniwersału sejmowego z 7 maja 1791 roku)

Konstytucja

Konstytucja (od łac. *constituo* „urządzać, ustanawiać, regulować”) – akt prawny, określany także jako ustawa zasadnicza, która zazwyczaj ma najwyższą moc prawną w systemie źródeł prawa w państwie. Mówi o prawach i obowiązkach obywateli oraz jak są wybierane władze.

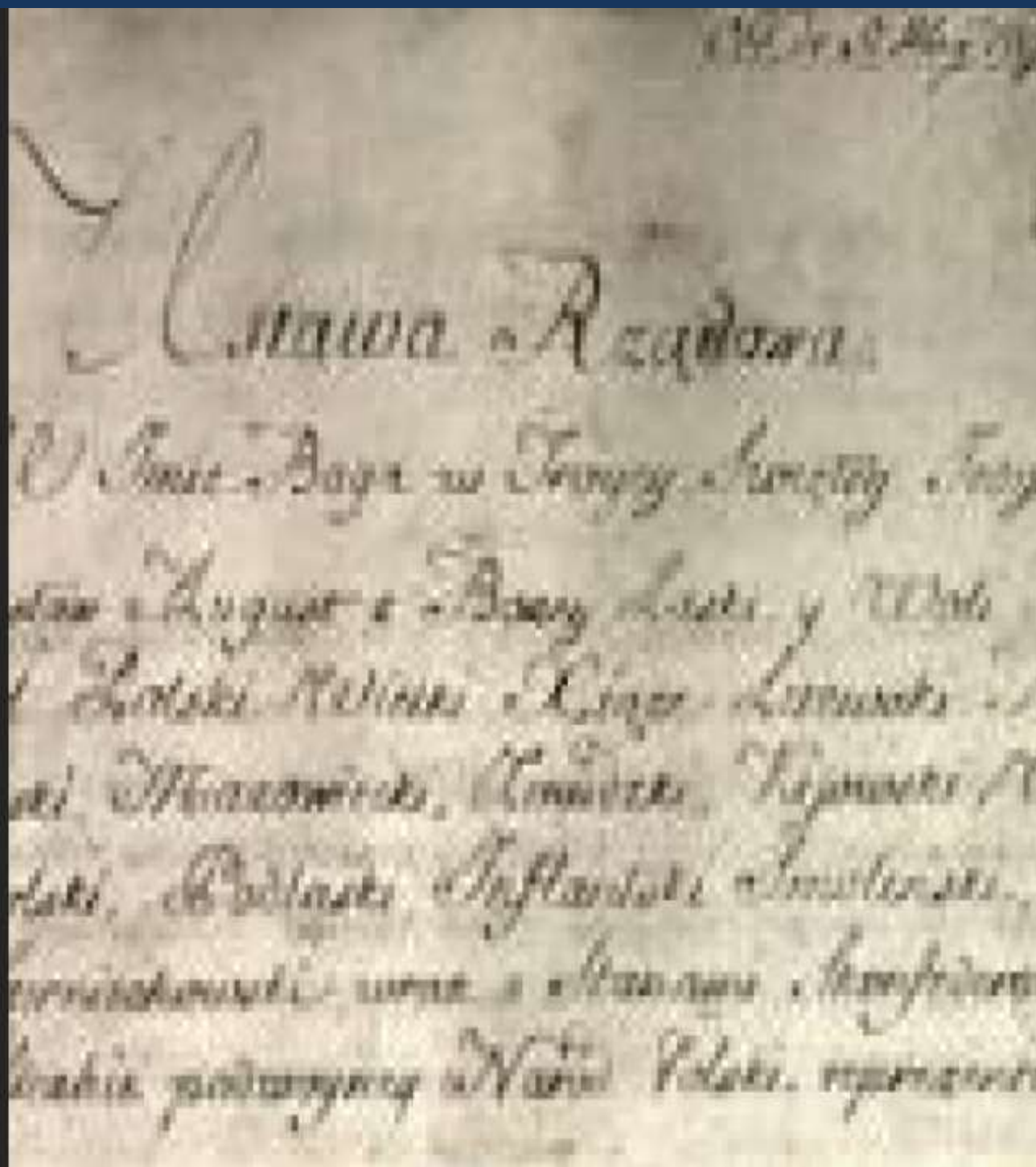

Rękopis Konstytucji 3 Maja

CO ZAWIERAŁA KONSTYTUCJA 3 MAJA

Konstytucja 3 Maja ujęta była w 11 artykułach. Wprowadzała prawo powszechnej niepodległości (dla szlachty i mieszczaństwa) oraz trójpodział władzy na ustawodawczą (dwuizbowy parlament), wykonawczą (król) i sędziowską. Konstytucja ograniczała nadmierne immunitety prawne i polityczne przywileje szlachty zagrodowej.

Konstytucja 3 Maja 1791r. - przyczyny

- CHĘĆ NAPRAWY
SYSTEMU RZECZPOSPOLITEJ
- KONIECZNOŚĆ
ZNIESIENIA "LIBERUM VETO"
- PRÓBA PRZECIWDZIAŁANIA
UTRACIE
SUWERENNOŚCI PRZEZ
POLSKĘ

TŁO HISTORYCZNE

POLSKA W XVIII WIEKU

Lata poprzedzające 1791 rok to czas wewnętrznego i międzynarodowego niepokoju i kryzysu Rzeczypospolitej. Potrzebowała ona gruntownych zmian ustrojowych, co było sprzeczne z interesami Rosji i Prus, które uniemożliwiały wprowadzenia reform. Dodatkowo za utrzymaniem starego systemu opowiadała się konserwatywna magnateria. Przejawem słabości państwa był m.in. I Rozbiór w 1772r.

TWÓRCY KONSTYTUCJI 3 MAJA

KRÓL Stanisław August Poniatowski (1732-1798), inicjator prac nad projektem reform rządowych w okresie XII 1790-2 V 1791

Hugo Kollataj (1750-1812)
- kontrowersyjny twórca Konstytucji 3 Maja

Stanisław Małachowski (1736-1809), Marszałek Sejmu Wielkiego

Ignacy Potocki.
Człowiek kompromisu

Ignacy Potocki (1750-1809)
- jeden z twórców Konstytucji 3 Maja 1791

Andrzej Hieronim Zamoyski (1716-1792), kanclerz wielki koronny

Adam Tadeusz Stanisław Naruszewicz (1733-1796)

Stanisław Adam Krasiński (1714-1800), biskup Kamieniecki, polityk, senator Sejmu Wielkiego

Twórcy Konstytucji 3 Maja - uczestnicy tajnych spotkań, na których opracowywano projekt Konstytucji 3 Maja w okresie grudzień 1790 - maj 1791

Stanisław Warzyniec Staszic (1755-1826), pisarz, polityk

Scipione Piattoli (1749-1809) włoski prawnik związany z polskim dworem królewskim, zwolennik reform w Polsce

Julian Ursyn Niemcewicz (1758-1841) poseł na sejm, publicysta, pisarz i uczyony. Jeden z wybitnych przedstawicieli polskiego oświecenia

Stanisław Kostka Potocki (1755-1821), polityk, generał, kolekcjoner

Tadeusz Wiktoryn Matuszewicz (1765-1819), polski mówca, publicysta, tłumacz, poeta, polityk

KRÓL STANISŁAW AUGUST PONIATOWSKI

Król Polski w latach 1764 – 1795

Po śmierci Augusta III Sasa na sejmie elekcyjnym w 1764 roku królem Polski został wybrany Stanisław August Poniatowski.

O wyborze króla Polski zdecydowali władcy Rosji i Prus.

ZWOLENNICY KONSTYTUCJI

HUGO KOLLATAJ

STANISŁAW MAŁACHOWSKI

JULIAN URSYN NIEMCEWICZ

IGNACY POTOCKI

Tekst Konstytucji przygotowany przez króla nie zyskał powszechnej aprobaty, postanowiono więc pracować nad stworzeniem ustawy, która połączy projekt króla z projektem posłów obozu patriotycznego. Nad takim tekstem pracowali: Ignacy Potocki, Stanisław Małachowski, Julian Ursyn Niemcewicz i Hugo Kollataj.

2 maja 1791 roku posłowie i senatorowie pod przewodnictwem Ignacego Potockiego podpisali "Akt asekuracji" przygotowywanej Konstytucji, czyli zobowiązanie do jej popierania w sejmie.

PRZECIWNICY KONSTYTUCJI

STANISŁAW SZCZĘSNY POTOCKI

FRANCISZEK KSAWERY BRANICKI

SEWERYN RZEWUSKI

Nie wszyscy posłowie na sejm byli zwolennikami uchwalenia Konstytucji i naprawy Rzeczypospolitej. Duża grupa posłów i senatorów przekupionych przez rządy Prus, Austrii, a przede wszystkim Rosji myślała tylko o zachowaniu swych przywilejów i niedopuszczeniu do zmiany dotychczasowego systemu rządzenia państwem. To ich obawiali się twórcy Konstytucji.

Sejm Czteroletni zwany także Wielkim

06.10. 1788- 29.10 1792

Sejm obradował pod wężem
konfederacji pod laską marszałka
konfederacji koronnej Stanisława
Małachowskiego i Marszałka
konfederacji Wielkiego Księstwa
Litewskiego Kazimierza Nestor
Sapieha

Dorobek sejmu Czteroletniego

- pierwszy w Polsce spis statystyczny
- uchwalenie nowego, stałego podatku na wojsko obejmującego dobra szlacheckie i kościelne
- sojusz zaczepno - odporny z Prusami - próba uniezależnienia się od Rosji
- prawo o sejmikach
- prawo o miastach królewskich : mieszczanie otrzymali m.in. Prawo nietykalności osobistej, dostęp do urzędów, prawo nabywania ziemi i powoływania samorządów, możliwość udziału w sejmikach, szlachta natomiast mogła zajmować się handlem i rzemiosłem oraz sprawować urzędy miejskie

Dorobek Sejmu Czteroletniego

3 Maja

SEJM WIELKI KONSTYTUCJA 3 MAJA

"Ostatnia wola i testament gasnącej Ojczyzny"

Od rana, 3 maja w okolicach Zamku Królewskiego gromadził się tłum mieszczan. Zamek otoczyły też oddziały wojska dowodzone przez Księcia Józefa Poniatowskiego. Wieść o nadzwyczajnych wydarzeniach w Sejmie spowodowała, że zapelniły się galerie dla publiczności. W wyniku burzliwych obrad 3 maja 1791 roku Sejm Czteroletni przyjął przez akklamację ustawę rządową, która przeszła do historii jako Konstytucja 3 maja.

- **Konstytucja została uchwalona na Zamku Królewskim w Warszawie.**
- **Obrady Sejmu były burzliwe. W czasie obrad król Stanisław August Poniatowski przemawiał trzy razy, wskazując pilną konieczność naprawienia dawnego ustroju. Gdy podniósł rękę na znak chęci zabrania głosu po raz czwarty, odebrano ten gest przypadkiem jako wezwanie do przyjęcia projektu przez aklamację. Co rzeczywiście nastąpiło.**
- **Odezwały się wtedy okrzyki "Wiwat król!" "Wiwat Konstytucja!"**
- **Król Stanisław August złożył od razu przysięgę na Ustawę Rządową na ręce biskupa krakowskiego, Feliksa Turskiego.**
- **Autorami Konstytucji 3 maja byli: król Stanisław August Poniatowski, Ignacy Potocki, Hugo Kollątaj i Stanisław Małachowski.**
- **Konstytucja 3 maja była pierwszą w Europie i drugą na świecie, po Stanach Zjednoczonych, ustawą zasadniczą.**

POSTANOWIENIA

- ✓ WPROWADZAŁA TRÓJPODZIAŁ WŁADZY NA USTAWODAWCZĄ, WYKONAWCZĄ I SĄDOWNICZĄ.
- ✓ OGRANICZONO IMMUNITETY SZLACHTY ZAGRODOWEJ TZW GOŁOTY
- ✓ MIESZCZAŃSTWO OTRZYMAŁO PRAWA POLITYCZNE, PRAWO DO POSIADANIA ZIEMI I NABYWANIA SZLACHECTWA.
- ✓ ZNIESIONA ZOSTAŁA WOLNA ELEKCJA . WPROWADZONO DZIEDZICZNOŚĆ TRONU
- ✓ MAJA ZNOSIŁA LIBERUM VETO, KONFEDERACJE, SEJM SKONFEDEROWANY.
OGRANICZAŁA TEŻ PRAWA SEJMIKÓW ZIEMSKICH.
- ✓ WPROWADZONO STAŁĄ ARMIE, KTÓREJ LICZEBNOŚĆ MIAŁA SIĘGAĆ 100 TYS. ŻOŁNIERZY.
- ✓ USTANOWIONO PODATKI W WYSOKOŚCI 10% DLA SZLACHTY I 20% DLA DUCHOWIEŃSTWA.
- ✓ KATOLICYZM ZOSTAŁ UZNANY ZA RELIGIĘ PANUJĄCĄ, ZAPEWNIAJĄC JEDNOCZEŚNIE SWOBODĘ WYZNAŃ.

POLONEZ 3 MAJA

Najstarszą pieśnią związaną z faktem uchwalenia Konstytucji jest Polonez 3 Maja. Autorem tekstu do tego utworu byli między innymi Franciszek Dionizy Kniaźnin, bp Ignacy Krasicki, czy Franciszek Bohomolec. Muzykę do tekstu skomponował Aleksander Radowski. Pierwsze wykonanie tej pieśni miało miejsce już ósmego maja 1791 roku w dniu urodzin króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Zgoda Sejmu to sprawiła

Że nam wolność przywróciła

Wiwat! Krzycicie wszystkie stany

Niechaj żyje Król kochany!

Święto Konstytucji 3 maja

Dzień 3 maja 1791 roku został uznany Świętem Konstytucji 3 Maja. Obchody tego święta były zakazane podczas rozbiorów, a ponownie jego obchodzenie zostało wznowione w II Rzeczypospolitej w kwietniu 1919 roku. Święto Konstytucji 3 Maja zostało zdelegalizowane przez hitlerowców i sowietów podczas okupacji Polski w czasie II wojny światowej, a po antykomunistycznych demonstracjach w 1946 r. nie było obchodzone w Polsce, natomiast zastąpione obchodami Święta 1 Maja. W styczniu 1951 r. święto 3 maja zostało oficjalnie zdelegalizowane przez władze komunistyczne. W roku 1981 ponownie władze świętowały uchwalenie majowej konstytucji.

Po zmianie ustroju, od kwietnia 1990 r. Święto
Konstytucji 3 Maja należy do uroczyście
obchodzonych polskich świąt.

ŚWIĘTO KONSTYTUCJI 3 MAJA

Rozwiń skrzydła, orle biały,
szybuj w niebo, w słońce leci ...

Wolny, silny, w pełni chwały,
siłę polskiej woli nieć!...

Ducha polski wciąż odradzać

O Boże, Ty mocy daj!

I ludzkości drogę wskazać ...

Tak ślubujemy – w Trzeci Maj.

CIEKAWE LINKI DO
FILMÓW,
PREZENTACJI, UTWORÓW
LITERACKICH I
MUZYCZNYCH
ZWIĄZANYCH Z
KONSTYTUCJĄ 3 MAJA

https://youtu.be/ya1LTFFr_k

<https://youtu.be/EUZIYsMDSbY>

<https://youtu.be/Uz6pBJYV4QQ>

<https://youtu.be/SDO6h439wR8>

<https://youtu.be/XRYFhktqIPc>

<https://youtu.be/ya1>

https://youtu.be/ya1LTFFr_kILTFFr_k

<https://youtu.be/ya1LTFAIDY>

<https://www.youtube.com/watch?v=ufvY7A0Of6Y>

**STANISŁAW AUGUST
PONIATOWSKI**